

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS AZ OKTATÁSBAN

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Határőr Tanszék oktatási és tudományos tevékenysége

Az elmúlt években az oktatási rendszerben számos lényeges, mind a szerkezetet, mind a szervezetet gyökeresen megváltoztató átalakítás történt. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Határőr Tanszéke nemrégiben ünnepelte a határőr felsőfokú képzés 45. évfordulóját. A tudományos emlékülés végén, az eltelt jelentős időszak felidézésén túl teljesen új alapokon nyugvó, korszerű és magas minőséget képviselő képzési rendszert vázolhattunk fel.

Az Európai Unió hatása a képzés, oktatás területén is érvényesül. A különböző szintek szerves egymásra épülése, az élethosszig tartó tanulás folyamata megjelenik a katonai és rendvédelmi felsőoktatásban is. Bár az oktatási szintek illetően összekapcsolása már korábban is jelen volt, most olyan új rendszer építését, kidolgozását végezzük, amely egységes rendszert alkotva készíti fel résztvevőit életpályájukra, illetve lehetővé teszi a folyamatos, dinamikus továbblépést is.

A felsőfokú képzés első szintjeként megjelenő BSc képzés hat szemesztert foglal magába. Ebből az 1-3. szemeszterben a hallgatók alapozó és általános felkészítése történik, megszerzik mindazokat a katonai és rendvédelmi alapismereteket, amelyek a hivatásos tiszti pályához nélkülözhetetlenek. Megtanulják a viselkedés sajátos szabályait, elsajátítják mindazokat az alaki, formai fogásokat, amelyek a rendvédelmi szervek tagjai számára nélkülözhetetlenek. Megismerik a fegyverkezelés szabályait, követelményeit, gyakorlati fogásait. Mindemellett olyan műveltségi tudásanyagot is elsajátítanak, amely a felsőfokú végzettség megszerzéséhez szükséges (biztonságpolitika, politikaelmélet, szociológia, pszichológia, filozófia és kultúrtörténet, stb.).

Már a képzés ezen időszakában megkezdődik az az általános szakmai, jogi felkészítés is, amely kifejezetten a határőr tiszti pálya sajátosságaira összpontosít. Ebben az időszakban a hallgatók valamennyien ugyanazt az ismeretanyagot tanulják, eltérés csak a választható tantárgyak esetében lehetséges, ahol szabadon dönthetnek a többletismeretek tartalmáról.

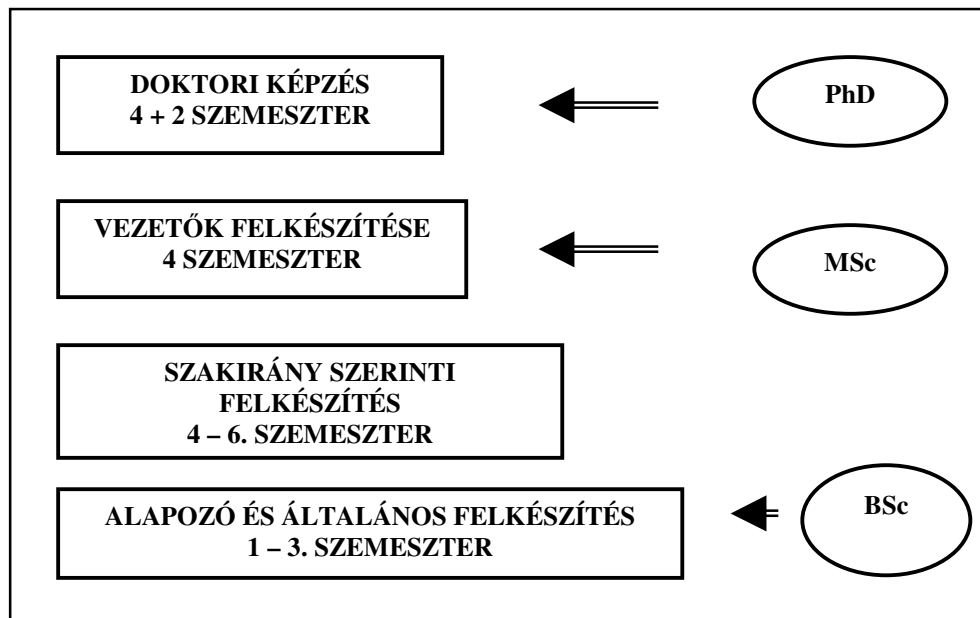
A 4-6. szemesztertől a későbbi specializációnak megfelelően megoszlik az oktatott ismeretanyag. A jelenlegi oktatási formában két ún. „szakirányt” különítünk el:

- A *határrendészeti vezető szakirányon* tanuló hallgatók a szakmai (határőr, rendészeti, rendvédelmi) ismeretek egyfajta vezetői megközelítését tanulják, melynek során a munkatársak irányítását, vezetését, a munkatervezés, -szervezés sajátosságait hangsúlyozzuk, gyakoroltatjuk.
- A *határrendészeti technikai vezetői* szakirányon mindezen területek logisztikai, technikai, informatikai rendszereire összpontosítunk. Mindkét területen vezetői felkészítést kapnak a hallgatók, azonban a Határőrség fejlődésének, igényeinek és követelményeinek megfelelően el kell különítenünk a képzést.

A BSc képzésre építve jelenik meg a következő, a 4 szemeszterre bontott MSc képzés. Ez a forma kimondott vezetői felkészítést céloz meg, a területi és központi szervek leendő vezetőinek általános és szakmai ismereteit emeli magas szintre.

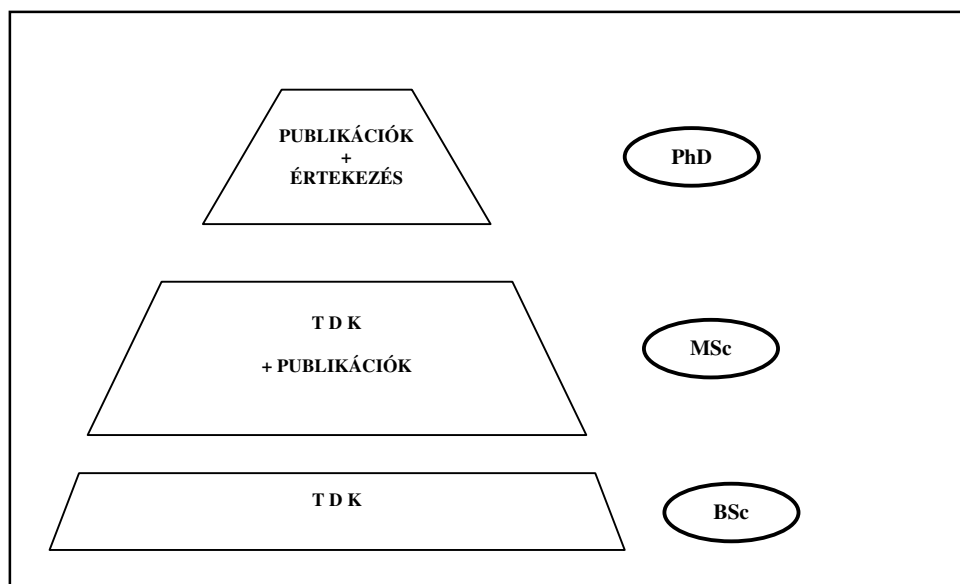
Az MSc képzés a korábbiakban tanult ismeretanyagra alapozva ad korszerű, reményeink szerint valamennyi területen hasznosítható tudást. Hangsúlyozott a korszerű vezetés- és szervezélmélet, a menedzsment. Új ismeretanyagként jelentkezik a projektekkel kapcsolatos felkészítés, melynek során tervezési, szervezési, sőt projektkidolgozói feladatokat is gyakoroltatunk. A képzés célja nem a szűk szakmai ismeretanyag sulykolása, hanem olyan vezetői szemlélet kialakítása és gyakoroltatása, amely alkalmassá teszi a hallgatót a diploma megszerzése után valamennyi területi és központi vezetői beosztás ellátására.

Az MSc képzéssel szemben követelmény, hogy biztosítson alapot, továbblépési lehetőséget a kiemelkedő képességű résztvevők számára a doktori (PhD) képzésbe való továbblépésre. A doktori képzés jelenlegi formájában 4+2 szemeszterben zajlik, jelentős mértékben épít a korábban elsajátított ismeretekre, azonban már magas, tudományos színvonalat jelentő követelményeket támaszt.

1. sz. ábra: A képzési rendszer felépítése

A tudományos munka jellege is ezt a képzési rendszert követi.

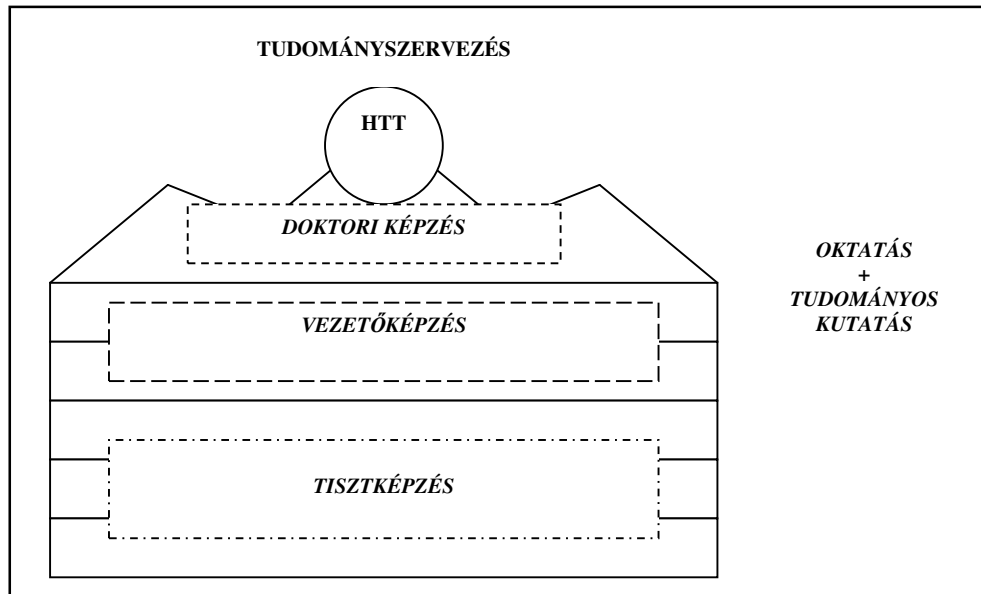
2. sz. ábra: A tudományos munka jellege

A hallgatók a BSc képzésük során tudományos diákköri munkát készíthetnek, melynek során megismerkednek a tudományos jellegű kutatás alapjaival, az írásművekkel szemben támasztott követelményekkel. Az elméletben elsajátított tananyagot megkísérlik továbbgondolni, kiegészíteni, a felvetett problémákat a megoldás felé vinni. Ezek a kezdeti „szárműpróbálgatások” megfelelő támogatással, ösztönzéssel, biztatással komoly alapot jelenthetnek a tudományos pályára lépéshez.

Az MSc képzés során ismét megjelenik a tudományos diákköri tevékenység, azonban itt már szerepet játszik a hallgató szakmai pályafutása, előzetes ismerete, s rendszerint már ennek megfelelően kerül sor a kutató téma kiválasztására. Új elem, hogy a tanszék kutatásainak, tudományos tevékenységének részeként dolgoztatunk ki részanyagokat, illetve alkalmaztatunk egyes kutatási eredményeket. Mindez már minőségi szempont is, komoly próbatételt jelent. Mindezeket túl a hallgatók által készített anyagok, cikkek, tanulmányok publikációként a további tudományos pályához is alapot jelentenek.

A doktori (PhD) képzésre jelentkezőkkel szemben már követelmény, hogy a korábbi publikációs tevékenységüket tovább folytassák, megfelelő számú és minőségű cikket, tanulmányt, tudományos írásművet készítsenek. A doktori képzés lezárását követően mindezekkel megalapozzák a nagy igényességgel kidolgozott, új tudományos eredményeket tartalmazó doktori értekezésüket. A tudományos tevékenység valamennyi eredménye, produktuma jelentősen hozzájárul a rendvédelmi szervek tevékenysége minőségének javításához.

Mindezek tükrében a Határőr Tanszék tevékenysége a következőképpen épül fel:

3. sz. ábra: A Határőr Tanszék tevékenysége

A tisz- és vezetőképzés szintjeit (BSc, illetve MSc) már korábban ismertettük. Ezt a két képzési rendszert a tanszék tervezi, szervezi és jelentős részben maga is hajtja végre. A tudósképzés során a szakmai tárgyak oktatásában közreműködik, illetve jelentős támogatást, biztos háttérrel nyújt a doktorandusz tudományos tevékenységéhez.

A tanszék a tudományos kutatások bázisa és műhely, amely maga is végez kutató-kidolgozó tevékenységet. Tudományos fokozattal rendelkező oktatói, kutatói, munkatársai jelentős szerepet játszanak a szervezetfejlesztés és a tevékenységelmélet kutatásában. Az elmúlt években több kutatási programban vettünk részt, illetve jelenleg is folyik jelentős K+F tevékenységünk.

A tanszék a legutóbbi szervezatkorszerűsítések nyomán megkapta a Határőrség tudományszervezői feladatait is, melynek keretében a szervezet egészének tudományos tevékenységét kell terveznie, szerveznie, s bonyolítani.

A Határőr Tanszék munkatársai aktív részesei a tudományos közéletnek. Bátran kijelenthető, hogy meghatározó tagjai vagyunk a Magyar Hadtudományi Társaságnak, a Magyar Rendészettudományi Társaságnak, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnak. Tudományos fokozattal rendelkező munkatársaink a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagjai is, tehát jelen vannak a magyar tudományos élet számos területén. Konferenciák, tudományos rendezvények sorát készítettük elő, s hajtottuk végre sikerrel.

A felsoroltak bizonyítják, hogy a Határőr Tanszék oktatási és tudományos tevékenysége megfelel a magas minőségi követelményeknek. Annak érdekében, hogy mindez a jövőben is ugyanígy biztosított maradjon, a következő fő területekre fordítunk kiemelt figyelmet:

- Szaklétesítési és -alapítási dokumentumainkban pontosan megfogalmaztuk és figyelemmel kísérjük tevékenységünk hasznosulási területeit, a munkaerőpiaci és

társadalmi igényeket, az elvárt kompetenciák megvalósulását, s mindezt nemzetközi összehasonlításban is vizsgáljuk.

- Tanterveinkben és tantárgyi programjainkban a meglévő és fejlődő oktatói-kutatói körre építve pontosan betartjuk a követelményeket és biztosítjuk azok megvalósulását.
- Részletes tantárgyfejlesztési programot készítettünk, melyet folyamatosan bővítünk, korszerűsítünk, s egyeztetünk a megrendelő Határország, illetve a rendvédelmi szervek vezetőivel, szakterületeivel.
- Törekszünk az oktatási módszerek és eszközök magas színvonalon tartására, folyamatos fejlesztésére.

A minőség személyi és tárgyi feltételei adottak, s folyamatosan fejleszthetők. A magas oktatói követelményrendszernek csak ezen az úton felelhetünk meg. A tudományos kutatások eredményeit beépítjük az oktatásba, a különböző pályázatok és projektek nyomán lehetővé váló fejlesztések megjelennek a napi oktatási tevékenységben és a hallgatói munka támogatásában. Az elméleti és gyakorlati képzés helyszíneit, bázisait figyelemmel kísérjük és bővítjük. A felhalmozott ismeretekből olyan tudásbázis létrehozására törekszünk, amely az oktatás támogatásán túl képes magas színvonalon kielégíteni a megrendelő szervezetek igényeit is.

Mindezek lehetővé teszik számunkra, hogy a minőségbiztosítás követelményeit is szem előtt tartó, korszerű, s a jövőben is hasznosítható tudást biztosítsunk mindazoknak, akik az általunk nyújtható képzési rendszert választják.